

‘Mijn werk is een pleidooi voor trots en tolerantie’

Kunstenaar **Hugo Kaagman** (59) werkte als een van de eerste graffiti-artisten met sjablonen en omarmde later het Delfts blauw.

Door **Brenda van Osch**

Geboren 3 januari 1955 in Haarlem

Opleiding HBS-A, studie Sociale geografie VU Amsterdam

Loopbaan sinds 1977 kunstenaar, had galleries Anus (1978), Ozon (1979) en Zebra (1980-1996), medeoprichter artKitchen Gallery (1992-heden), heeft atelier op station Amsterdam RAI

Werken (selectie) fresco Terminal West, Schiphol (1993), beschildering Boeings British Airways (1997), video-installatie 100 jaar M.C. Escher in Kunsthal (1998), gevels Stadshaard Enschede (2010), tegelontwerp Noorderparkbad Amsterdam-Noord (gereed 2015)

Boek Stencil King, the Dutch Godfather of Stencil Graffiti (2010)

Privé relatie, dochter Melody (19) en zoon Floris (14)

FOTO MAURICE BOYER

Ontplooiing

„Ik heb altijd getekend, als kind met Oost-Indische inkt. Mijn vader werkte bij de PTT. Ook hij kon goed tekenen, maar vond dat vanzelfsprekend. De Kunstacademie was taboe. ‘Tekenen is een hobby, geen vak’, zei hij. Achteraf is dat een voordeel geweest, ik leerde dingen die je niet op school leert. Ik reisde door Marokko en later Senegal, raakte gefascineerd door de patronen in Arabische kunst en architectuur en door de openheid van de mensen. De wereld bleek heel anders te zijn dan ik voorgeschooteld had gekregen. Die boodschap zit nog steeds in mijn werk.”

Noodzaak

„In de punkscene herkende ik mezelf. Er was geen werk, de bom zou vallen. We maakten fanzines, ik opende een underground galerie. We voelden ons verlicht, wij begrepen dat de wereld zou vergaan. Met dat gevoel maakten we ook graffiti: dan hadden we in elk geval ons eigen graf-schrift geschreven. In 1978 sneed ik mijn eerste sjabloon, van Bob Marley. Met sjablonen kon ik herhalen, patronen bouwen. Ik ben trots op mijn werk uit die tijd, het heeft een magische boodschap. Maatschappijkritisch, humoristisch. Van Agt met apocalyptische teksten, Beatrix met blote borsten. Een uiting van leven, geen kunst om de kunst.”

Vernieuwing

„In 1990 kreeg ik een stipendium. Ik besloot als een antropoloog Nederland te gaan bestuderen. Wat is de Nederlandse cultuur? Die vraag was toen vernieuwend. Ik stapte op de bus naar Marken en naar de Keukenhof. Ik zag Nederland door de ogen van Japanners, hoe ook wij een stam zijn met tradities. Vanaf toen ben ik me in Delfts blauw gaan verdiepen. Ik maakte Dutch tribal art, met molens, hunebedden, Escher. Er werd me nationalisme verweten, anderen vonden het kitsch. Voor mij betekende het mijn doorbraak. Niet veel later mocht ik op Schiphol Terminal West ‘Hollandisen’.”

Streven

„Kunst moet de wereld mooier maken. Dat was mijn stelregel al in de graffiti-tijd. Ik laat graag equivalenten zien: de piramides naast de hunebedden, Bob Marley samen met Johnny Jordaan, Eschers patronen tegenover het Moorse Alhambra. Door de overeenkomsten en de verbanden te tonen, hoop ik het hokjesdenken van mensen open te breken. Veel van mijn werken zijn een pleidooi voor trots en tolerantie. De ene cultuur is niet beter dan de andere, maar anders.”

Polemiek

„Een recente grote opdracht was de betegeling van de Stadshaard in Enschede, een warmtekrachtcentrale op de locatie van de vuurwerkkramp. Ik heb gepoogd de canon van Enschede te maken, met beeltenissen van lokaal bekende personen, gebouwen en gebeurtenissen. De Stadshaard werd door NRC uitgegroept tot het lelijkste gebouw van Nederland. Ik kreeg veel kritiek uit PVV-hoek: de toren is 45 meter, hoger dan de kerktoren ernaast. Er werd me verweten een ‘Delfts blauwe moskee’ te hebben geschapen. Ik schrok van de felheid. Maar uiteindelijk is het natuurlijk mooi als een project spraakmakend is.”

Frustratie

„Ik was een voorloper. Soms mis ik de erkenning daarvoor. Marcel Wanders en Studio Job scoren nu met voorwerpen met Delftsblauwe motieven. Dat zijn afgeleiden van wat ik heb ontdekt. Mijn spullen lagen in 2001 al bij de HEMA. Na mij is een jonge garde *urban artists* opgestaan die veel werkt met sjablonen, geweldige lui zoals Banksy in Engeland. De stijl is razend populair, maar ik tel niet echt mee in streetartgalerieën en op festivals. Ik ben wel blij dat de beweging doorzet, al houdt graffiti in Nederland de bijsmaak van vandalisme. Geen enkel museum heeft een Banksy in zijn collectie.”

Perspectief

„Ik blijf zoeken naar vernieuwing, het experiment. Ik ben nu bezig met uitsneden van Jezus, patronen met symboliek. Ik ga ook een Jezusbeeld bespuiten. Of ik geloof? De mens heeft God geschapen, dat geloof ik. Maar ik ga de confrontatie aan hoe christelijk ik kan zijn. Religie en kunst liggen dichtbij elkaar. Wie niet gelooft grijpt naar de kunst, je gaat naar de kerk of naar een museum. Als ik op internet lees hoe die mannen in het zwart in Irak tekeer gaan, denk ik: misschien dat kunst het antwoord is.”